

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Foca apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Foe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua ora 6 cr., a treia ora 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foca să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul IV.

Blași 29 Decembre 1894.

Numărul 55.

Invitare la abonament.

Cu numărul de față invităm la abonament nou cu prețurile din capul foii.

Restanțierii să binevoască a-și achita abonamentul cât mai îngrabă, ca să se evite neregularități în espedarea foii. Spre scopul acesta alăturăm asemnațiuni postale.

Cei vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige abonenți noi.

Din partea noastră vom cere a mulțami toate așteptările.

Redacțiunea și Administrațiunea „UNIRII”.

Acțiunea catolicilor.

Evenimentele, ce s'au urmat în timpul din urmă în patria noastră, s'ar pare, că au s'gduit în sfârșit pe catolici în letargia loră păcătoasă.

Au trebuit să fie mai întâi sancționate proiectele despre matriculele de stat și despre căsătoria civilă, pentru ca să ajungă catolicii Ungariei la convingerea, că țara loră se guvernă după un sistem mai ticălos și mai primejdios, decât ori ce altă țară din Europa.

Și au hotărît, să se misce. Au hotărît, să cerce și ei, ore n'ar fi cu putință, ca și glasul loră să se audă, ore n'ar fi bine, ca în statul acesta să ajungă la valoare și principii de acele,

pe cari a zidit prosperarea societăților omenesci întemeiătorii religiei loră.

Și într'adever s'au și mișcat. Și s'au constituit într'un partid nou, numit „partidul poporal”.

E natural, că partidul acesta numai atunci își va pute desvolta întregul programul său, când va intra în parlament. Până acum și-a formulat programul numai în linii generale. Tocmai de aceea o judecată definitivă despre acest program nici nu putem să dăm.

Cetitorii nostri cunosc acest program din numărul trecut al foii noastre.

Noi trebuie s'o spunem fără rezervă, că în programul acela vedem o propășire enormă în viața noastră de stat și o arvună pentru o dezvoltare nouă și favorabilă a cauzei noastre. În același timp înse declarăm, că programul acesta nu ne mulțimesce deplin.

Ne vom explica.

Programul partidului poporal e „o propășire enormă în viața noastră de stat”. Pentru că față de sistemul „liberal” de guvernare de până aci, care n'a avut alt scop decât despoliarea tuturor în folosul molochului, ce se chemă „stat”, și hățirea unora asupra celorlalți, pretinde, ca „statul” să grăbescă în ajutorul claselor debile, să ajutore înflorirea claselor muncitoare, să impedece transgresiunile capitalului, să asigure drepturile publice și private, și de basă a vieții private și

publice să pună religie și morala creștină, ér nu cosmopolitismul ateu.

Programul partidului poporal e mai departe „o arvună pentru o dezvoltare nouă și favorabilă a cauzei noastre”.

Într'adever programul acesta cere „ca o dezvoltare a constituțiunii lărgirea dreptului electoral, noua arondare a cercurilor electorale, introducerea votării secrete și în fiecare comună, instituirea unei judecătorei independente cu privire la validitatea alegerilor”. Mai departe programul partidului poporal cere „în interesul păcii interne a patriei, pe lângă luarea în considerare a ideii unității statului, observarea acurată a legii de naționalități și respectarea limbii naționalităților, pe cum și împărțirea loră deplină în constituțiune și în egala îndreptățire”.

Cine nu vede în aceste pretensiuni „o arvună pentru o dezvoltare nouă și favorabilă a cauzei noastre”?

Care dintre actualele partide ale parlamentului ungară a cerut odată „introducerea votării secrete și în fiecare comună” și „observarea acurată a legii de naționalități”? N'a spus ore dl Wekerle, că esecutarea legii de naționalități este cu neputință, și că încet pe încet trebuie abrogată acea lege prin dispozițiuni legislative nouă, după cum s'a făcut și până aci?

Și cu toate aceste am declarat, „că programul acesta nu ne mulțimesce deplin”.

Feuilleton.

Blași.

Domnul Roberto Fava, distinsul filoromân din Parma, ne-a trimis esecalenta sa carte despre Români intitulată *Ricordi rumeni*. Ca dovadă despre iubirea învățată a acestui scriitor față cu poporul român și despre modul interesant, în care scie face cunoscută comparițiilor săi cauza română, lăsăm să urmeze aci la traducere românească capitoul X, care vorbește despre Blași:

Terminându-se procesul *Memorandului*, se sfârșise și misiunea mea în Transilvania. Cu toate acestea am luat drumul Blașului pentru a mă duce în capitala României libere, unde mă chema invitarea preventore a unor amici distinși, pentru ca să-mi recreez sufletul turburat de ticăloasa privileție a atător uriciuni, pe cari le vădusem.

Trenul fugia cu luțime lăsându în urma sa coline și șesuri, sate și orașele, case și bordeie. Era unul din acele trenuri, cari au vagon cu coridor înafară și serviu de toaletă, și cari le găsim așa de des pe

căile ferate din Germania, Austria și provinciile balcanice spre marea comodate a călătorului.

Dăian și Brănzeu, prea bunii mei soți de călătorie, ieșiră pe coridor, ca să pôtă gusta mai bine privileția regiunilor pitorești, cari în luțela trenului ne saluta și apoi dispăreă. În vagonul de prima clasă, unde ne aședaserăm, eu am rămas singur cu doi domni magari. Unul dintre aceștia, care mă audise vorbind nemțesce cu cel doi soți ai mei, se adresă către mine în limba lui Göthe:

„Dta ești străin?”

„Da, domnul meu, sunt italianu.”

„Și călătorești din distracțiune în țara noastră?”

„Nu! Sunt diarist, care am venit în Transilvania pentru a asista la procesul *Memorandului* și a studia la fața locului cestiunea română.”

Fața magiarului părea, că se înouăză la audul acestor cuvinte.

„Sfârșitul acelu proces,” continuă după o mică pausă, „nu m'a mulțamit de loc. Sentița a fost prea domolă . . .”

„Pôte vrei să dicit, că prea aspră . . .”

„Prea domolă! Prea domolă!” repeti cu putere magiarul.

„Dar,” adausei eu, „cinci ani de temniță la nisce omeni cinstiți, cari n'au făcut altă crimă, decât că s'au dus la Monarcul pentru a cere dreptate și respectarea drepturilor loră, mi-se pară cu dreptă cu vintu o enormitate!”

„Ce omeni cinstiți! . . . Ce drepturi! . . . Valachii nu au drepturi! Aci sunt în casa noastră și trebuie să se supună Trcă Carpații, mergă în România, dacă vrei să vorbești de drepturi! Omeni ca Raț, Lucaci și soții loră trebuiesc sdrobiți!”

Pronunțându aceste cuvinte sângele vrednicului campion al rasei magiare i-se suise în față, și ochii i-se înfocaseră, de și-se păreă, că vrei să sară din scăfărlie.

„Scumpul meu domnu,” răspusei eu cu liniște prefăcută, „ceea ce dta spui, nu stă în consonanță cu principiile de libertate, ce se dicit, că ar fi tradiționale la națiunea dvăstră. Ori ce popor are dreptul de a trăi și a se desvolta. Români sunt aci în casa loră proprie, și dvăstră nu aveți nici un drept de a le impune o limbă deosebită de limba loră maternă, de a suprima cultura loră națională și de a-i impede în ori ce

Să nu se credea, că nemulțămirea noastră cu programul partidului poporal ar isvorî din motivul, fiind că în acel program nu li-se promite Românilor „autonomia Transilvaniei“. Atâta între actualele jurstări nu putem să așteptăm dela catolicii magiari. E de ajuns, că conducătorii lor Zichy Nándor a declarat în repetite rânduri, că în pretensiunea autonomiei Transilvane nu vede nici o tendință nelegală și neconstituțională.

Nemulțămirea noastră cu programul poporal se nasce din împrejurarea, că „observarea acurată a legii de naționalități și respectarea limbii naționalităților“ se facă pendente dela „luarea în considerație a ideii unității statului“. Noi Românii suntem pășiți și scim, că toate loviturile, câte le-am îndurat în ultimele decenii, am trebuit să le îndurăm tocmai pentru „luarea în considerare a ideii unității statului“, și tocmai de aceea ne temem, ca nu cumva să pășim totu așa și din partea catolicilor. Temerea acesta ni-se potentează și prin faptul, că Zichy Nándor, conducătorul partidului poporal, într'un articol recent, ce-lu publică în „Féjermegyei Napló“, deși spune, că și în școle trebuie să se lase naționalităților folosirea limbii naționale, totuși adaugă, că asta are să se întimple, „până cându bătrânii cu tinerii nu vor vorbi limba magiară“.

Etă dar, de ce nu ne mulțămesc deplin programul partidului poporal.

În butulă acestei nemulțămiri înse noi felicităm pe bărbații catolici întemeiători ai partidului poporal și ne bucurăm pentru ivirea acestui partid. Bucuria noastră sinceră o turbură numai o temere, o temere isvorită totu din trecut: temerea, ca nu cumva lucrul început să rămână baltă și să fie focu de pae. Asta ar fi o nenorocire mare și pentru noi, dar mai virtos pentru patria întregă, care este avisată cu mare

urgență la inaugurarea unui sistem de guvernare democratic-creștinesc, dacă e vorba, să rămână ferită de furtunile, pe cari le ascund în sinul lor complexului legilor liberale de sub și mai nefericita eră liberală.

Revistă bisericească.

Roma.

Din incidentul sărbătorilor Nascerii Domnului Sfinția Sa Leo XIII a fost felicitat de către eminentul Colegiu al Cardinalilor. Cu această ocaziune Sfinția Sa în o frumoasă alocuțiune a arătat rola importantă, ce o are biserica în civilizarea poporilor, a constatat, că de nou a început a se deștepta credința în națiuni. Acestea desiluzionate prin nefericirile, ce le-au ajuns, și prin amenințarea nouelor pericole, s'au convins, că spre a ține masele în frîu nu sunt de ajuns virtuțile civice, legile și măsurile de rigore. Este așadar de cel mai mare moment, ca toate națiunile să conlucre la întărirea credinței și la pătrunderea ei în viața publică și privată a tuturor cetățenilor, și ca numele lui Dumnezeu să se exprime cu reverință în adunările legislative, în reuniuni și familii.

Din isvoră acreditată se anunță, că proximalul Consistoriu papal va fi pe la începutul lui Martie. Atunci se vor crea și mai mulți cardinali. Dintre cardinalii de acum sunt Italiani 34, Francesi 9, Germani 6, Spanioli 4, Austro-Ungari 4, Portugali 2, din Anglia, Irlanda, Belgii, Canada, America și Australia câte unul.

Franta.

Reuniunea din Lyon pentru propagarea credinței a oferit Papii 300,000 frs pe sama bisericilor orientale, cari se unesc. Spre a ridica suma la 500,000 frs Papa va invita la contribuiri pe toți episcopii catolici, ca astfel să potă ridica pentru orientali școle, biserici și

institute filantropice. Prin acesta institutele latine, cari în Orient se află sub protectoratul francez, perd mult din însemnătatea lor. Se vede, că Pontificele Leo XIII nu numai recomandă unirea bisericilor orientale, ci și lucră pentru realizarea ei.

Guvernul actual al Franței în cuvinte se arată amic bisericii, în fapte înse până acum nu și-a dovedit bunăvoința față de instituțiile bisericești.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Crisa ministerială e faptu implinitu. Ea se pare a cuprinde deodată și crisa de partide.

Ministrul președinte Wekerle a sosit în 21 a c. în Viena, și după ce a avut la Maiestatea Sa o audiență de o oră și jumătate, s'a întors fără de veste la Budapesta. Se spune, că ministrul încă nu și-a datu abdicarea formală, dar s'orțea cabinetului cu toate acestea are să se privească de sigilat. Maiestatea Sa a petrecut sărbătorile în cercu familiar la fetele sale în Lichtenegg și München, ér în 27 a sosit în Budapesta. Aci s'a întimplat dimisionarea formală a cabinetului, și după cum arată toate semnele, Maiestatea Sa a fost pregătitu, să o și primască, încredințându cu o cale pe actualul ministru cu conducerea afacerilor până la denumirea noului cabinet. S'a anunțat cu o cale, că în 28 a c. corpurile legislative se vor aduna la ședințe extraordinare, în cari guvernul va motiva abdicarea sa.

Cu ocaziunea audienței Wekerle a și propus unu șiru lungu de bărbați din toate partidele afară de sînga extremă, cu cari să se sfătuescă asupra situațiunii. Între bărbații aceștia se află și primatele Vaszary, cardinalul Schlauch, mitropolitul Român, patriarhul Brankovici și conducătorii opoziției din casa magnaților conții Desseffy Aurél și

manifestațiune a vieții lor politice și cetățenești. Dacă faceți acesta, atunci călcați în picior acele principii de libertate, în virtutea cărora voi înși-vă v'ați putut ridica la demnitatea de națiune neatrnatore și autonomă. Voi jucați unu rolu uricios și detestabil și nutriți în mijlocul Europei unu focularu foarte primejdios de agitațiune și neluțelegeri, fără cea mai mică speranță de a pute vre odată isbuti cu intențiunea voastră. — Dór și voi veți pute pricepe foarte ușor, că nu este cu putință a face, să tacă, și a suprima unu popor de preste trei milioane, consciu de drepturile sale și hotărît a și recăștiga cu ori ce prețu neatrnatore sa națională. Apoi puteți sci, că sârbii, slovaci, sașii, toți, cari sunt încătușati în jugul tiraniei voștre, au și voru pregea a se uni cu românii, cându va suna ora deșreptării. Și aceștia toți laolaltă, — o sciți mai bine decâtu mine, — sunt mai mulți de dece milioane, pe cându voi sunteți numai șese. Însemnați-vă apoi, că simpatiile Europei întregi în casul acesta nu voru mai fi pentru voi, ci pentru poporele, cari voru fi înălțat stégul rescumpărării lor naționale.

„Și ești dta într'adeveru italianu, că vorbești în chipul acesta?“ mă întreruse magiarul, care nu și mai putea înaduși neplăcerea.

„Da! Sunt italianu,“ continuai eu fără a-mi perde rostul, „și să sciți și aceea,

că ceea ce-ți spun eu, este gândirea și sentimentul tuturor compatrioților mei.“

„Dór se scie, că italianii au fost totdeauna amicii ungarilor.“

„De siguru, simpatiile italianilor au fostu toate pentru magiari, cându dînșii erau apăsați de Austria. Înse astâți voi nu mai sunteți apăsați, ci apăsații, nu ve mai luptați pentru a vă cucerii neatrnatore, ci pentru a suprima independența altora. A dispărut deja farmecul, care făcea, să bată pentru voi inimile italianilor. Noi am trecut prea multu prin școla nefericirii, de câtu ca să nu ne mișcăm vedându suferințele fraților nostri latini, cari potă greutatea asprei voștre egemonii. În sfârșitu ținta, la care aspiră românii, este identică cu aceea, pentru care voi magiarii și noi italianii am versat pe câmpurile de răboiu atâta sânge nobil: dacă nu am simți pentru ei dragoste și solidaritate, am fi nevrednici de libertatea, ce o avem.“

„Așadar, după principiile Diale, și sârbii, și slovaci, și nemții, cu unu cuvintu toate naționalitățile regatului ungaru, ar avé dreptu, să și câștige autonomia lor.“

„De bună samă: și ori ce liberalu adevăratu nu potă să nu dorască, ca să răsară câtu mai curându zorile rescumpărării pentru toate aceste popore. Faimoasa voastră idee de statu naționalu magiaru e unu delictu și o nebunie. Unica condițiune de viață și de

înflorire pentru Ungaria este forma federală. Și credeți-mi, că acesta este viitorul regatului ungaru, dacă nu vre, să cadă în bucăți.“

„Ummöglich! Ummöglich!“ (Cu neputință! Cu neputință!) încep a striga magiarul svicolindu-se pe scaun ca mușcatu de șerpe.

Dar în momentul acesta locomotiva, care de multu începuse a merge mai linu, fueră puternică de două ori, și trenul se opri.

Eramu la Blașu, și eu m'am scoborit cu cei doi soți ai mei, pe cându omul de pe *puzta* striga în continuu ca unu îndrăcit: „Ummöglich! Ummöglich!“

Blașul, reședința arhiepiscopatului catolicu român de Alba Iulia și Făgăraș, este unu orașel frumosu, care se ridică zimbitoriu pe locul, unde se îmbină două riuri: Tîrnava mare și Tîrnava mică.

Posițiunea lui, în mijlocul munților, este câtu se potă de strălucită. Dacă percurgi strada de-a lungul rîului, ai o mărță panoramică formată de o parte de munți apuseni, ér de alta de munți resăriti. Din susu de oraș în unu spațu largu, care se întinde până la termurele rîului, se află renumitul *Câmpu alu libertății*, unde în 15 Maiu 1848 se adună preste 40 de mii de români și jurară, cu mâinile ridicate spre ceru, că voru apăra în ori ce timp și în contra ori cui drepturile și libertatea națiunii române; ér față în față cu Blașul, dincolo

Zichy Nándor, pe cum și Horánszky Nándor și conșil Apponyi Albert și Szápáry Gyula. Cu toții voră fi ca la 25, cari au primită invitare la audiență. Compunerea crisei nu se așteptă deci până la începutul anului 1895.

România.

Camera deputațiilor a prezentatū regelu în 25 răspunsulă la discursul tronului prin o comisiune parlamentară. Regele a mulțamitū în termină călduroși pentru iubirea maifestată de țara intrăgă cu prilejul nupții sale de argintū. Dice, că spiritulū înțeleptū și patrioticū alū reprezentanților naționalū va duce la bunū sfârșitū proiectele de legi, prin cari au de scopū a ușura efectele crisei agricole, ce apasă așa de greū mai cu samă asupra populațiunii rurale vrednice de totă îngrijirea.

Diarulū „Timpul“ dela 26 a c. publică următorea telegramă: „Roma 25 Decembre. Două sute șapte deci de deputați italieni, cari aparținū diferitelor partide ale camerei, au adresatū președintelul prin mijlocirea biroulū o moțiune, după care camera inspirându-se de principiile de dreptū publicū, cari au datū nascere la esistența Italiei, exprimă căldurose simpatii cătră cari luptă în modū așa de nobilū pentru apărarea independenței lorū și a comunei lorū naționalității latine.

Espreșiunea acēsta de simpatie a produsū în cercurile parlamentare din Bucuresci cea mai bună impresiune.

După ce nefindū întrunită camera italiană, manifestația deputațiilor italieni a purcesū din inițiativă privată, membrii camerei române și-au manifestatū mulțamita față de confrății italieni nu prin biroulū camerei, ci prin o telegramă subscrisă de cătră deputați.

În senatū se desbate răspunsulă la mesagiū, cu care ocaziune și aici s'a vorbitū multū despre cestiunea națională.

Franța.

Camera a votatū ca recompensă pentru vėduva fostulū ministru Burdeau 12,000 frs. la anū. Cu ocaziunea votării socialistulū Avrez a cerutū 20 de milioane ca ajutoriū pentru vėduvele și orfanii lucrătorilor. Cererea lui nu a fostū implinită, deși elū crede, că nici Burdeau nu a prestatū patriei mai mari servitiū de cătū lucrătorii.

Lupta cu Hovași în Madagascar s'a începutū deja. Francesii au bombardatū de pe năi și au ocupatū dela Hovași unū fortū în apropierea de Tamasaava.

Consiliulū de rășboiū a declaratū pe căpitanulū Dreyfuss de vinovatū pentru tradarea la puteri străine a unor planuri militare și l'a condamnatū la degradare și deportare pe viață într'o incintă întărită. Elū a înaintatū recursū de nulitate contra sentinței de condamnare.

În ședința de Lunī a camerei ministrulū de rășboiū Mercier a prezentatū proiectulū de lege referitoriū la spionagiū și tradarea de patrie, prin care se prevede, că atātū în timpū de rășboiū cătū și de pace ostașulū vinovatū de crima tradării de patrie se va pedepsi cu mōrte.

Bulgaria.

După căderea lui Stambuloff, care voia să-și impună voința sa și principelū, a fostū chematū la guvernū cabinetulū Stoiloff ca cabinetū de afaceri. După terminarea alegerilor de astă tōmnă și după redeschiderea Sobraniei cabinetulū Stoiloff și-a datū dimisiunea, care a și fostū primită de principele. Cu constituirea noulū cabinetū a fostū însărcinatū Radoslavoff, dară fără succes. Ohamatū Stoiloff de noū, să compuna cabinetulū, l'a și compusū din cei ce au fostū și în cabinetulū de mai înainte. Ca membri noi au intratū în cabinetū Mincevici (conservatorū) și Mandgaroff (unionistū).

Camera a salutatū cu bucurie noulū

cabinetū. S'au admistū în principiū două proiecte pentru amnestia generală a refugiaților politici, cari proiecte s'au străpusū apoi unei comisiunii.

Corespondințe.

Lugoșū, 26 Decembre 1894.

Lunī sara a ajunsū aci deputațiunea Blașană venită, să salute pe denumitulū Mitropolitū de Alba-Iulia, Ilustritatea Sa Dr. Victor Mihályi.

Deputațiunea consta din Rssm. Dr. Alexandru Grama canonicū mitropolitanū, Ioană Germanū prof. gimn., Aronū Papiū notariū consist., George Bărbatū, adm. protop., Aronū Deacū prof. gimn., Dr. Isidorū Marcu prof. semin., George Vancea propriet., I. Brutū Hodoșū directorū de bancă, Aurelū C. Domșa compt. „Cassei centrale“, Davidū Radeșū forestieriū, Teodorū Onișorū, Mihailū Molnar, Ștefanū Oltēnū, Vasiliū Bersanū, Simionū Moldovanū, meserieși, și clericii Laur. Voda și Ioach. Totoianū, cu totulū 17 persoane.

Întru întimpinarea deputațiunii le-a ieșitū încă la Timișōra simpaticulū avocatū din Lugoșū Dr. George Dobrinū. Țr la gara de aici l'a întimpinatū mediculū Dr. Matorū și numerosū publicū.

În ziua următore deputațiunea a luatū parte la liturgia celebratā la orele 7 în biserica catedrală, Țr la orele 10 1/2 s'a întrunitū la reședința episcopescă spre a se presenta înaintea Mitropolitulū.

La intrarea Ilustrității Sale Dr. Victor Mihályi în sala de primire deputațiunea l'a salutatū cu entusiaste strigări de „Să trăescă!“

Apoi Rds. Canonicū Dr. Grama pășindū înaintea Mitropolitulū a rostitū o cuvintare frumoșă, în care a Țisū cam următorele:

Și eu am rugatū pe Tatălū meu, și altū mângăiatorū vė va da vōu! Cu aceste cuvinte sfinite a mângăiatū Măntuitorulū pe întristații săi învėțacei, cândū s'a depărtatū dela ei. — De cândū neuitatulū Mitropolitū Ioanū Vancea s'a mutatū din mijloculū nostru spre a primi diadema nemuririi, marele lui sufletū taīnic ne șoptia: „Eu am rugatū pe

de dunga argintie desemnată de Tirnava, se ridică drăgălașul satū Veza la pōlele unui munte acoperitū cu păduri, pe care te poți sui pe cărări comode și umbrite, cari formeză o promenadă încântătoare.

Afară de pozițiunea sa vrednică de invidiatū, Blașulū face o impresiune plăcută ochiului vizitatorilū și prin vasta s'a piață quadratā, prin casele sale frumoșe, prin palatele, bisericile și castelulū sēu mărețū.

Ceea ce are Blașulū în sine frumoșū, bunū și folositorū, datorește, se pōte dice, totū episcopilorū sēi.

Până la anulū 1732 nu se aflau în Blașū, decâtū puține case și o populațiune de totū nefinsemnată. Episcopulū Inocențiu Klein a fostū celū dintăiū, care chemă la Blașū familii întregi de coloniști, le dădu pământuri, le ajută, să-și zidescă case. De atunci Blașulū creșcu repede, și astăzi este mândru de o mândră catedrală dedicatā sfinței Treimi, care se înalță pe o latură a piaței cu o fasadă frumoșă încununatā de două turnuri. Afară de aceea are și alte zidiri grandioșe, și unū șirū de institute culturale, cari facū din Blașū principalulū centru intelectualū alū Transilvaniei.

În Blașū se află unū seminarū teologicū, care susține în fiecare anū 50 alumnū, provėdēndu-i cu tōte cele de lipsă. Dintr'insulū iesū preoți eminenți în învățatură și calți în iubire de patrie. Între alumnii acestui

seminariū s'a înființatū o societate de lectură, ce pōrtă numele marelui episcopū Inocențiu Klein. Societatea acēsta are biblioteca sa proprie, care se îmbogățește din anū în anū cu opere nouē, și ea însă-și încă publică din cândū în cândū lucrări istorice, literare, bisericesci. Fiindū invitatū cu bunăvoință, am cercetatū acelū institutū escelentū, unde fui primitū cu alēsă curtoasie de distingii sēi superiori, și încunjeratū de calde manifestațiunii de simpatie și iubire din partea curajoșilorū alumnū, în cari am putatū admira inima deschisă și generosă, și infocatū spiritū patrioticū. Ei mi-au cinstitū nisee cărți forte frumoșe, publicate de dīnșii, pe cari le păstrețū ca o plăcută suvenir. Rectorū alū institutulū este ilustrulū profesorū Dr. Ales. Grama, autoriū, între altele, a unei vestite istorii a bisericei române unite cu Roma.

Trebuie să spunemū, spre lauda lui, că clerulū românū a fostū totdeuna în fruntea mișcării naționale și luptă și astăzi pentru dreptele revendicațiunii ale poporului sēu cu statornicie și tărie vrednice de admirațiunea cea mai mare.

Poporulū românū are să mulțamescă în prima linie clerulū sēu, dacā prin atătea prigoniri seculare a pututū să-și păstreze neșchimbatū și viu sentimentulū naționalității sale. De altă parte acele populațiunii suntū dela fire forte religioșe; se lipescū de religione ca și de patrie și așa Țicēndū le iden-

tifică pe amndouē; și tocmai acēsta esplică în modū minunatū, pentru ce la dīnșele clerulū este obiectū de iubire și venerațiune, ce nu are margini.

Religiunea creștină străbatū de timpuriū între coloniū romanū ai Daciei. Se află în Transilvania inscripțiunii de pe la anulū 274, ce pōrtă crucea. Înse coloniile acestea sub influința Bisantului adoptară cultulū grecū schismaticū. Principii magiari protestanți întrebuintară tōte mijlocele, chiar traducēndū pe romānesce cărțile bisericesci, petru ca să pōtă întorce la calvinismū pe supuși lorū romāni, înse lucrarea lorū rămase zădarnică. Aceștia înse în loculū calvinismulū îmbrățișarā, în secolulū alū 17-lea, în mare parte catolicismulū. De faptū aȚi mare parte din ei suntū catolici de ritulū grecescū: se cuminecă cu pāne azimă, ¹⁾ recunoscū, că Spiritulū Sfințū purcede dela Tatălū și dela Fiulū, credū în esistența Purgatoriulū și primescū supremația Papei, — totū lucruri, cari nefindū admise de grecii puri ortodoxi, constituescū deosebirea esențială între aceștia și între catolici. Grecii uniți au adoptatū apoi, cu ortografia, și literile latine, părășindū literile cirilice, și acēsta a completatū deslipirea de biserica orientală.

(Va urma.)

¹⁾ Autorulū a pusū din erōre pāne azimă în locū de pāne dospitā.

Tatăl meu, și alți mângâitorii ve va da vouă." Și inima noastră presimția, că acestu mângâitoriu nu pôte fi altul decât Ilustritatea Vóstră. De atunci mare a fost dorința noastră de a Vê vedé pe Ilustritatea Vóstră dispunându și guvernându de pe tronul acela, de pe care au cârmuit snta noastră biserică atâția arhieriei glorioși, cari sunt decóra istoriei. De doi ani și jumătate dorul nostru de a Vê vedé condecorat cu paliul mitropolitanu câte odată era așa de mare, câtă invocam ceriul și pământul cu psalmistul: „*Vo ceriuri rouați-ni-lă, și tu pământule deschide-te și ni-lă adă.*" Plinirea timpului a sosit! Astăzi în Ilustritatea Vóstră salutăm pe doritul inimii noastre, pe Archiepiscopul și Mitropolitul nostru. Îmbulziți de bucurie ni-s'a părut prea multă, până când Ilustritatea Vóstră veți veni în mijlocul nostru, și de aceea am grăbit noi înainte Ilustrității Vóstre spre a da expresiune bucuriei noastre și a ne depune omagiile noastre de fii credincioși asigurându-Ve de iubirea, venerațiunea și susținerea noastră fiescă, și de necurmatele noastre rugăciuni către Tatăl nostru din ceriuri, ca să Vê dea tóte darurile, de cari aveți lipsă în purtarea grelei sarcini spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele bisericii, patriei și națiunii noastre, cari pline de încredere privesc suirea Ilustrității Vóstre pe tronul mitropolitan de Alba-Iulia.

Să trăiți Ilustritatea Vóstră la mulți ani!

Terminându-se alocuțiunea, membrii deputațiunii au erupt în însuflețite „Să trăescă!” puresc din adâncul inimii.

Ilustritatea Sa Dl. Mitropolit sub tot decursul vorbirii Dl. canonic Grama era cu totul emoționată. Și când vorbitorul a pomenit numele fericitului Mitropolit Vancea, din ochii lui a lunecat o ferbinte lacrimă, semnul nemărginitei iubiri și venerațiunii, ce el a nutrit totdeauna pentru decedatul Archiepiscop.

Ilustritatea Sa Dl. Mitropolit a răspuns cam următoarele: De multe soiuri sunt manifestările de stimă și iubire, ce le-a arătat clerul și poporul din Blașu față de umilita mea persoană. În cei șase ani, câți am petrecut în Blașu ca secretari lângă părintele și învătătorul meu, neuitatul Ioan Vancea de Buteasa, am avut ocaziune a mă convinge despre acesta. După aceea am părăsit Blașul nu cu gândul de a mă mai întorce cândva. După ce Dumnezeu a chemat la sine pe neuitatul Mitropolit Ioan Vancea, Veneratul Cleru adunat în sinod a aflat de bine a reflecta cu ocaziunea alegerii la umilita mea. Nu mă puteam aștepta la atâta bunăvoință. Am vădit înse, că Veneratul Cleru a prețuit persoana mea, și acesta m'a deobligat, ca să trăesc și în viitor pentru binele și fericirea clerului și poporului din Archiepiscopie, ale cărei lacrimi din grația Sfântului Scaun Apostolic și a Maiestății Sale sunt chemat a le șterge.

Stima și iubirea față de mine a arătat-o Veneratul cleru și popor din Blașu, când cu ocaziunea aparițiunii în foaia oficiosa a denumirii mele mi-a gratulat telegrafice, și-au iluminat casele în aceeași sară și mi-au gratulat în scris Veneratul Capitulu și membrii Corpului profesoralu dela tóte institutele. În fine deputațiunea presentă imi umple inima de bucurie, căci prezența vóstră e arvuna, că cu toți imi veți ajuta, ca să

mi-se ușureze greutatea pusețiunii episcopesci în vremile acestea grele, când avem a ne lupta pentru multe lucruri. Sperez, că-mi veți fi într'ajutoriu în tóte, ca punându cu deosebire prin parochii preoți luminați și învătători vrednici să putem ajunge la rezultate bune, ca astfel să pótă lumina și mai departe făclia aprinsă de către antecesorii mei și în special de fericitul Mitropolit Vancea.

Rog pe Dumnezeu, ca să vă respălătescă cu darurile Sale ostenele avute, și dicitu cu S. Pavel: „*În numele Domnului nostru Isus Christos vin la voi, am hotărre a fi spre mângăerea vóstră, rogu-vă, să mă aveți în dragoste.*”

Și acum binecuvintarea Domnului să fie cu noi cu toți!

După acésta Rds. canonic Grama a presentat Ilustrității Sale pe toți membrii deputațiunii, în care erau reprezentate tóte clasele societății din Blașu. Ilustrul Archiepiscop a binevoit a se întrețin cu ei cu multă afabilitate.

La prânzul aranjat în onórea deputațiunii, la care au fost întruniți la 40 de persoane, Ilustritatea Sa a binevoit a ridica pocalul în onórea Rds. *Ioan M. Moldovanu* vicariul capitularu din Blașu, care a condus afacerile archiepiscopesci cu tact și înțelepciune, și în onórea canonicului *Dr. Grama* conducătorul deputațiunii presente. După Ilustritatea Sa profesorul *Germanu* luând cuvintul a rostit un toast plin de sentiment în onorul Mitropolitului dorindu-l, să fie ca Claiu, ca Maior și ca Vancea. Toți cei prezenți s'au grăbit a felicita pe prof. *Germanu* pentru acest toast.

După prânzu a urmatu cercle, în decursul căruia Ilustritatea Sa a binevoit a se întrețin cu fiesce care membru din deputațiune.

Sara Românil din Lugoșu au ținut să-și arete dragostea lor față de Blășeni, aranjându în onorul lor o cină comună în localul hotelului „*Concordia*”, unde s'a întrunit tótă inteligența românească din locu, cam la 60 persoane.

Șirul toastelor l'a început avocatul *Titu Hategu*, golind paharul pentru Blășeni. A urmatu canonicul *Gramu*, care începându cu frumoșa dicitură „*Virtus romana rediviva*” arată, cum Lugoșenii au practisat celea mai frumoșe virtuți, când cu ocaziunea denumirii Il. Sale *Dr. Mihályi* s'au grăbit cu toți a-l face ovațiunii, ovațiunii, cari vor aduce aminte totdeauna de măreția virtuților romane, cari constau în virginitatea sentimentelor. Sfârșesc în urarea, ca acésta „*virtus romana*” să nu fie „*rediviva*”, ci totdeauna să fie vie între Lugoșeni. Toastul canonicului *Gramu*, entuziasmul și tonul, în care a fost ținut, au deșteptat în inimile tuturor celor prezenți valuri de complăcere, ce s'a manifestat mai virtos în viforul de aprobări, cu care a fost acoperit. A mai vorbitu inteligentul protopopu *Dr. George Popovici*, dicitu între altele, că a fost datorința Lugoșenilor de a primi câtă mai caldă pe Blășeni, căci Blașul a fost totdeauna unu sóre pentru nemul românesc, de unde și adă în se revarsă multe raze asupra poporului. Termină glorificându concordia și dorindu, să póră discordia. Au mai tostatu prof. *Germanu*, medicul *Maior*, adv. *Brediceanu*, prof. *Deacu*, *Onisoru*, *Joandrea* și alții.

Nu numai aceea ne-au arătat înse Lu-

goșenii, că-să ospitali, ci și aceea, că sunt forte bun cântăreți. Vocile dlor *Birescu*, *Florescu*, *Jivanca*, *Iacobescu*, *Popes* ș. a. ne-au umplut de admirațiune.

Pe la 10 ore ospetii s'au imprăștiat ducându fiecare cu sine simțemintul de a fi întărit armonia și dragostea între frați.

X.

Bucuresci, Decembre 1894.

De mult și cu mare dor așteptata veste despre denumirea I. P. S. Sale D. D. *Dr. Victor Mihályi* de Mitropolit al Românilor uniți a umplut de bucurie și inimile celor de pe aici. S'a dicitu, și cu dreptu cuvintu o repetesc, că de multu timp, ba nici odată, nu s'a salutat cu atâta entuziasm o denumire de Archiepiscop român, ca cea ce acuma s'a făcutu. Știința sa ridicată la nivelul recerințelor timpului, zelul neobosit, ce l'a dezvoltat deja cu atâta constanță și prudență pastorală pentru binele poporului, tăria nelvinsă a caracterului său, în fine întreaga corónă a aleselor virtuți, cu care l'a împodobit Dumnezeu, nu numai că justifică pe deplin acea obștească și ne mai vădită bucurie, ci sunt totodată și cea mai solidă garanță, că sub ocărmuirea dñsului va crește necontenit strălucirea minunată, de care găsesce încunjurat tronul archiepiscopesc de Alba-Iulia. — Printre numeroșele telegrame de felicitări, ce s'au îndreptat cu acésta fericit ocaziune dela Bucuresci spre Lugoșu, simțesc deosebită plăcere putendu aminti pe a Mgrelui *Dr. Otto Zardetti* noul Archiepiscop catolic de Bucuresci: „*Fraterno conjuncti amore, Amplitudini Tuae Populoque rumeno ex imo corde gratulor.*”

— După lungă așteptare, veduvitele Bisericii mitropolitane de Alba-Iulia și de Bucuresci au avut așa dar nespusa mângăere de a saluta aproape în același timp în Mirii lor cei noi pe doi Archiepiscopii înzestrați cu însușirile cele mai alese, ce s'ar puté dori. Constatăm așa dară cu nu mai puțină mângăere, că amândoi acești illustri Archiepiscopii nutresc în pepturile lor, împreună cu bărbătesca hotărre de a menține cu ori ce preț sus și tare prestigiul autorității lor, intențiunile cele mai curate de a face binele în tóte privințele, conformu menirii Bisericii lui Christos, carea deși la locul întâi e orînduită pentru procurarea mântuirii de veci a sufletelor, totuși, fiindu că unul și același om este și creștin și cetățean, întotdeauna s'a știut arăta ca cel mai puternic sprijin al prosperității sociale de pe pământ. Pentru acésta înse e de lipsă în deosebi, ca reprezentanții Statelor să se convingă, pe lângă tótă obicnuita înviroșare a inimilor lor, că numai întru acei Archiepiscopii poté găsi de fapt conlucrători prețioși, cari sunt iubiți de popor, și cari se bucură de desevărsită încrederea lui!

* * *

Pe cât de mare mi-a fost bucuria salutându la rîndul meu numirea acestor Archiepiscopii, pe atâta imi este și durerea trebuind, să vă vorbesc acum despre dimisiunea și plecarea altuia, nu mai puțin ilustru și înflăcărat de spiritul Domnului. Dilele trecute a părăsit adecă România Monseniorul *Camilli*, Episcop catolic de Iași, după ce l'a fost primită dimisiunea din acésta funcțiune de către Sfântul Scaun Apostolic. Escelența Sa a petrecut 23 ani în Moldova ca preot, apoi ca episcop. Între de-

osebitele opere bune și frumoase, ce le-a realizat în timpul de 13 ani, câtă a funcționat ca episcop, locul întâi îl cuprinde fără de nici o îndoială *Seminariul*, ce l-a fondat în Iași pentru creșterea unui cler indigen, recrutat numai din sinul Românilor catolici din Moldova. Mijlocele, cu care a fondat această operă însemnată, până la cel din urmă bandă s'au datorit numai dragostii creștinesc. „Acum trei ani,” dicea la 1893 Monseniorele într-o epistolă pastorală, „eu nu m'am ostenit a cutriera Italia, Franța, Belgia, Germania și Austria, și nu m'am rusinat a întinde mâna spre a cere pomană, cu care să îmbrac și să hrănesc pe seminaristii mei. Am aflat inimi compătimitoare, cari s'au deschis la cuvântul meu, și mi-au dat ore care pomană. Mai mult decât dela cei bogăți am adunat această pomană dela cei săraci, căci aceștia simțesc totdeauna mai multă compătimitoare cu nevoile altora. Am plâns de înduioșare vădându, mai ales în Franța, săraci, cari mi-ar fi dat bucuros până la banul lor cel din urmă, dacă m'ar fi lăsat inima, să-l primesc. Dar în mijlocul acestor mângăeri am trebuit de asemenea să sufer mult, fiind că n'au fost puțini, cei ce m'au alungat cu cuvinte aspre și insulte urte, și nici n'au lipsit de aceia, cari s'au purtat cu mine ca și cu un înșelător. Dar eu cu ajutorul harului dumnezeesc am suferit toate, mulțumit de a pute urma înainte cu o faptă bună, începută așa de bine și destinată pentru folosul vostru cel duhovnicesc și vecnic.” Cuvinte mari și neuitate, cari te fac să pipăiești cu degetul înaltul adevărului, că în Biserica catolică spiritul apostolic e pururea viu, puternic, neperitoriu. Astfel a reușit acest bărbat apostolic a funda seminariul său! Astăzi această instituție se află în cea mai îmbucurătoare stare de înflorire, având o populație de 30 de elevi cu 9 profesori, er ca spirit de educație patriotică exclusivă pe cel național-romănesc. Limba de propunere este numai română, și latină în cursul filosofic și teologic; er pentru o mai mare deprindere a tinerilor în limbile moderne în anumite zile obișnuita conversare romănescă se alternează cu cea franceză și germană. Pe de altă parte tinerii leviți în afară de școală se deprind în manuirea științelor în cercul restrâns, dar bine alcătuit al așa numitei academii literare a lor proprie. Preste totu apoi mă dispensază dela ori ce altă laudă fericita împrejurarea, prin care conducerea seminariului este încredințată unor preoți aleși din sinul aceluia, cari mai cu samă pe acest teren spinos s'au dovedit pe sine înșiși cu faptul de neîntrecuți de nimeni. Probă strălucită de progresul, la care au ajuns deja până acuma sub o asemenea conducere acei fii norocoși ai țeranelor români catolici din Moldova, s'a avut în ziua de 20 Novembre vechiu, când ei printr-o ședință festivă au făcut, să tresară încă odată de mângăere inima înduioșată a iubitelor lor Păstori. Culmea solemnă, dar și totu atât de triste festivități s'a ajuns în momentul, în care bunul Părinte cu fața scâldată în lacrimi și-a luat rămasă bună dela ceia ce-l era lumina ochilor săi. — Aceea și qi va rămâne veșnic însemnată în analele Bisericii catolice din Moldova, căci în decursul dimineții Escelența Sa a hiro-

tonisit de subdiaconii noui elevi ai seminariului său, punând astfel întâiul, după 600 de ani, de când muncesc misionarii de ritul latin în această țară, bazele canonice ale unui cler secular indigen. Cu altă ocaziune am vorbit mai pe larg despre importanța acestei instituții nu numai pentru biserică, ci chiar și pentru statul român. Acuma voi aminti numai atata, că M. S. Regele și Înaltul său guvern, apretând meritele, ce și-le-a câștigat ilustrul Prelat în deosebi prin fundarea acestui seminariu, mai înainte de plecarea Sa spre Roma i-a conferit însemnele onorifice ale ordinului „Coroana României” în gradul de comandor. Astfel a plecat din România, însoțit de regretele cele mai vii, Monseniorele *Nicolae Iosif Camilli*, lăsându în urma sa un monument neperitoriu și cea mai plăcută amintire a numelui său tuturor celor ce l'au cunoscut și i-au știut pătrunde mărima ideilor lui.

Salutare.

Philalet.

Colecta pentru gimnaziul din Blăși.

Suma din anul 54. fl. 20619.35

Valeriu Millea a colectat din

Tilișca dela poporenii gr. or.:

Ioan Iosof preot gr. or. fl. 2.—

Ștefan Milela notariu „ 2.—

Petru Iuga preot gr. or. „ 1.—

Valeriu Millea vnotariu „ 1.—

Dumitru Iosof inv. gr. or. „ 1.—

Ioan Bratu „ 1.—

Petru Iuga „ 1.—

Comuna politică Tilișca „ 10.—

Simeon Rodean „ 3.—

Georgiu Bratu „ 1.—

Vasile Iuga „ 1.—

Martin Bratu „ 1.—

Nicolae Iuga „ 1.—

Vasile Voicu „ 1.—

Dumitru Rodean „ 1.—

George Schitea „ 1.—

Pantilimon Banciu „ .50

Savu Frăcea „ .50

Ioan Nan „ .50

Candiu Bratu „ .50

Ioan Frăcea „ .50

Ioan Rodean „ .40

Constantin Bratu „ .30

Neaga Iosof ved. preutesă „ .30

Dumitru Banciu „ .25

Ilie Zeicu „ .20

Ioan Domariu „ .20

Dionisie Iuga „ .20

Ioan Lal „ .20

Ioana Popa „ .20

Simeon Bratu „ .20

Ioan Banciu „ .20

Dumitru Bunea „ .20

Vasile Iuga „ .20

Pavel Banciu „ .20

Nicolae Florea „ .20

Petru Bunea „ .20

Nicu Trichenea „ .20

Dumitru Popa „ .20

Tudor Luca „ .20

Ioan Băscă „ .20

Ioan Micleș „ .20

Dumitru Micleș „ .20

George Hodoș „ .20

Ilie Stancă „ .20

Petru Hânsa „ .10

Ioan Bratu „ .10

Dumitru Hampu „ .10

Gherasim Gligor „ .10

Agafon Micleș „ .10

Vasile Bordean „ .10

Andrei Voicu „ .10

Ioan Apolzan „ .10

Mihail Preda „ .10

Ioan Marcu „ .10

Andrei Iuga „ .10

Dumitru Florea „ .10

Ilie Stoian „ .10

Ilie Hânsa „ .10

Dumitru Mihalcu	—10
Ioan Hânsa	—10
Leonte Popa	—10
Dumitru Preda	—10
Simeon Bauciu	—10
Petru Stănescu	—10
Achim Popa	—10
Avram Micleș	—10
Vasile Banciu	—10
Oprea Nanaș	—10
Simeon Gavoșdea	—10
Achim Trichenea	—10
Dumitru Fântăna	—10
Ioan Lal	—10
Zevedei Bunea	—10
Ioan Voicu	—10
Petru Stanca	—10
Dionisie Schitea	—10
Ioan Trichenea	—10
Dumitru Schitea	—10
Ioan Tichil	—10
Ioan Iuga	—10
Nicolae Popa	—10
Avram Prica	—10
Ioana Iuga	—10
Mai mulți consăteui	1.22 fl. 41.87
Suma fl. 20661.22	

Noutăți.

Serată literară în Blăși. Prima serată literară, anunțată de noi, a reușit foarte bine. Dn Dr. Sebastian Radu ne-a prezentat un frumos tablou din viața culturală a vechilor Romani, er dșora profesora Elena Săteon, neobosita colaboratoră a foil noastre, ne-a citit o dragășeă noveletă originală. — Proxima serată literară va ave loc Duminecă în 30 Decembre a. c. la orele 5 1/2 în același local. Va diserta dn prof. gimn. Aron Deacu vorbind despre „Sortea Iobăgimii din Ardelu în secolul al XV-lea”. După disertație va urma o declamație. Declamantă va fi dșora profesora Eliza Bodocan.

O nouă școala catolică. În Oradea Mare s'a înființat un institut tipografic, care dela anul nou edă o școala catolică cotidiană. Școala se numește „Tiszántul” și e redigată de profesorul dela academia de drept Dr. Persz Adolf.

Procesul de presă al „Dreptății” s'a pertractat în 28 a. c. în Timișora. Acusatul Dr. Val. Branice s'a prezentat însoțit de apărătorii săi Coriolan Bredecan și Dr. Miloș Stefanovic, tribunalul înse nu a admis decât un apărătoriu ordinar, eră pe alu doilea numai ca suplent. Acusatul și-a ales de apărătoriu ordinar pe Dr. Stefanovic. Inteligența și poporul român a venit în număr mare la pertractare, dar nedându-li-se bilete nu au putut intra în sală, decât puțini.

Inspectorul cortsu. În cercul Lăceșe alegerea de deputat e fixată pe 2 Ian. 1895. Inspectorul regesc de școala Hajnoczi prin o epistolă litografată recerca pe învățatori, ca să spriginască cu votul propriu și prin câștigarea altor voturi pe candidatul guvernamental Prihradny în contra profesorului de teologie Dr. Zelenyák, care a pășit ca candidat cu programul partidului popular creștin.

Bucuria Polonilor. Exguvernorul Varșoviei generalul Gurko a părăsit în 27 a. c. Varșovia și Polonia. În locul lui a fost numit guvernorul alu Varșoviei contele Șvaloff, fostul ambasador la curtea din Berlin.

† **Franciscu II exrege alu Neapolei** a murit în 28 a. c. în Arco.

Orcanul îngrozitor. În săptămâna trecută un înspăimântoriu orcan a cutriat Anglia și Europa centrală cauzând daune enorme. Vântul vehement a răsturnat mai multe case ucidându pe unii din locuitorii lor. Lângă Chelford orcanul a răsturnat un tren de povară. La Hamburg și la alte porturi germane și holandeze nave au fost lovite deolaltă și nimicite prin puterea vântului.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

C.

Jurații Scaunului și Titorii Mitropoliei.

(Capetü.)

Deosebirea între oficialii episcopesci după Pravilă, și între jurații scaunului, și titorii mitropoliei în biserica românească din Ardélü. Reprivindă acum preste cele duse despre oficialii episcopesci ai Pravilei și preste instituțiunea juraților și titorilor din biserica noastră din Ardélü, aflăm următoarele deosebiri esențiale, în câtă sunt de principiu și nu de formă.

1. Oficiile episcopesci a Pravilei și cele mai înalte și cele mai mici se impleau cu membrii din clerü numai cu aceea restricțiune, că la oficiile mai înalte se poștea ordül presbiteratului său alü diaconatului, érá la cele mai mici era de ajunsü și ordül cantoratului său alü lectoratului. Cu laici se impleau numai acele, cari erau mai multä serviții, și cari după Pravilă erau: *protonotaria, logofetia, ritoria, protopsaltia, lampadaria, cele două domesticü, notaria, incepetoria svetinelorü, protocanonia și tomitoria.*¹⁾ Ba umplerea oficiilor bisericesci episcopesci cu laici se numiea anticanonică, *παρά τάξιν.*²⁾

Titorii mitropoliei înse erau jumătate din clerü, jumătate dintre laici, deși oficiul lorü era unul din cele mai însemnate în biserica românească din Ardélü. Ba încätü oficiul titorilor se învrtiea în jurul averii bisericesci, putemä dice, că oficiul lorü era analogü cu oficiul economului din Pravilă. Economul înse după Pravilă trebuiea să fie membru alü clerului.³⁾

2. Oficialii episcopesci ai Pravilei își aveau toți reședința acolo, unde era scaunul episcopescü, și de acolo își impleau funcțiunile împreunate cu oficiul lorü. Érá cei mai însemnați, cu deosebire dignitarii mari, nu mai aveau și alte oficii.

Jurații scaunului și titorii mitropoliei înse nu-și aveau de rigóre reședința lângă scaunul mitropolitului nostru în Belgradü, ci unul dintre ei erau afară în țară, unde mai purtau și oficiul de protopopi, ca de exemplu protopopi Ioanü din Vinti, Oprea din Armeni și Georgiü din Daia.⁴⁾

3. Dreptul de a denumi pre oficialii episcopesci era eschisivü alü episcopului, și numai la unele biserici era datina, că episcopul, cândü denumiea pre oficialii cei mai înalți, asculta și dorința celorlalți oficiali.⁵⁾ Și acolo înse episcopul avea putere decizetóre, câtü dacă era convinsü, că doritul celorlalți oficiali nu este persönaü acomodatä pentru acelu oficiü, avea dreptü a nu-lü denumi.⁶⁾

Jurații scaunului înse și titorii mitropoliei în biserica românească din Ardélü se alegeau de cătră säborul mare, érá despre titori scimü sigurü, că după alegere se întärieau în oficiü de cătră principele țerei.⁷⁾

Este deci limpede, ca din punctele aceste trei de vedere principiaii jurații scaunului și titorii mitropoliei în biserica noastră din Ardélü nu au nici o basă canonică în dreptul orientälü din Pravilă.

Dimpotrivä între jurații scaunului și titorii mitropoliei din biserica românească din Ardélü și între asessorii jurați și curatorii bisericeii calvinesci totü din Ardélü este deplinä identitate și din punctele aceste trei de vedere, și anume:

1. Și curatorii bisericeii calvinesci din Ardélü, ca și titorii bisericeii românești erau dintre laici.⁸⁾

2. Și asessorii și curatorii calvinesci unii erau la reședința superintendentelului, alții erau afară în țară.⁹⁾

3. Ca și jurații și titorii românești și asessorii și curatorii calvinesci se alegeau de synodus generalis.¹⁰⁾

¹⁾ Pravila de Tergoviște 1652 pag. 407.

²⁾ Balsamon la can. 33 Trullanü și Simeonü de Thessalonica, care dice apriatü: *ταύτα δὲ ἱερά λειτουργήματα ἐν ἱερομένοις οφείλουσιν εἶναι, διακόνους τε καὶ πρεσβυτέρους, καὶ οὐκ ἐν ἀνδράσι κοσμιχοῖς, καὶ μὴ ἱεροσύνην ἔχουσιν.* De S. S. Ordinatione c. 13, era o äbateré dela legéa acésta în Tessalonica o numesce *παρά τάξιν.*

³⁾ Can. 26 dela Calcedon laolaltä cu interpretările lui Balsamon, Zonara și Aristen la Beveregiu în Synodicon Oxon. 1672 t. I. pag. 142.

Can. 11 dela Nicea II. În originalü laolaltä cu interpretările lui Balsamon, Zonara și Aristen la Beveregiu op. cit. t. cit. pag. 302.

⁴⁾ Veđi mai susü pag. 122 și 125.

⁵⁾ Can. 10 s. Teofilü Alesandrinulü în Syntagma Grecilorü IV 516.

⁶⁾ Mai susü pag. 122, 123 și 129.

⁷⁾ Mai susü pag. 144.

⁸⁾ Mai susü pag. 143.

⁹⁾ Mai susü pag. 134 și 143.

Altcum și abstragere făcendü dela deosebirile aceste esențiale, și numai o privire în fuga mare preste instituțiunea juraților și scaunului și a titorilor mitropoliei și preste instituțiunea oficialilor episcopesci după Pravilă arată, că aceasta cu aceea n'are nimicü comunü.

* * *

Consistoriul episcopescü după dreptul bisericeii resăritului.

Chemarea oficialilor episcopesci ai Pravilei nu consta numai în aceea, ca unul fiecare singuraticü să implească funcțiunile liturgice și administrative legate de oficiul lui, ci și ca să formeze consistoriul său colegiul de consiliü alü episcopului după norma presbiteriului din biserica anticä creștină.¹⁾

Nu toți oficialii episcopesci înse erau totü odatä și membri ai consistoriului episcopescü, ci numai următorii:

a) Toți oficialii din pentada întâia a corului dreptü numiți exocataceli (*ἐξωκατακλήτοι*).²⁾

b) Din pentada a doua: Canstrisiulü, Referendariulü, Hieromonemonulü și Logotetulü.

c) Din corulü stängü protopresbiteriulü.

Episcopulü înse era îndreptățitü, cerendü lipsa, a chema la ședințele consistoriale și pre alți oficiali și și pre alți preoți. Episcopulü asculta părerile membrilor consistoriului, nu era înse datoriu a le primi, ci putea decide ori ce causä după bună chibzuirea sa, și de votul lorü nu era legatü nici câtü de puținü. Din cauza acésta membrii consistoriului episcopescü nici nu se numesce împreună votisători = *συνεδριάζοντες*, ci numai împreună ședători = *παρακαθήμενοι*.³⁾

Conchemarea ședințelor consistoriale era de competența eschisivä a episcopului. Érá în timpü de sedisvacantä colegiul oficialilor adminisra episcopatulü sub conducerea economului.

În câtü corporațiunea oficialilor episcopesci laolaltä cu episcopulü forma și tribunalulü de justiție, vomü vedé în tractatulü următorü.

Rădăcina consistoriului episcopescü desvoltatü în resăritü în forma acésta din oficialii episcopesci este de a se căuta în presbiteriulü anticü creștinü. Totü în presbiteriulü acesta este de a se căuta și rădăcina capitulelorü catedrali din biserica apusului.

Cu töte aceste înse este o deosebire nu puținä între consistoriulü resăritenü și între capitulele apusane.

Mai întâiü capitulele apusane în desvoltarea lorü au ajunsü a fi în unele privințe și o corporațiune bisericescă autonomä, la ce colegiul oficialilor din resăritü nu a ajunsü nici odatä.

Mai departe capitulele catedrali din apusü formézä și ele, ce e dreptü, sfulul episcopului ca și corporațiunea oficialilor episcopesci. Înse de altä parte capitulele din apusü suntü și o corporațiune menită în unele privințe a mărgini și a restringe potestatea episcopescä, în câtü în înțelesulü canónelorü apusane episcopulü nu-l este iertatü mai multe cause bisericesci momentöse ale resolvi fără de consensulü capitulului.⁴⁾ Atari drepturi înse nu a avutü în resăritü corporațiunea oficialilor episcopesci nici cândü

Și numai din aceste încă se vede, câtü de neîntemeiatä este părerä unora de ai nostri, că instituțiunile bisericeii resăritului suntü mai „liberale“ și mai „constituționale“ ca ale bisericeii apusului,⁵⁾ după ce episcopulü în resăritü chiarü și față cu corporațiunea oficialilorü săi este provędütü cu putere canonicä multü mai mare decâtü în apusü.

Asemenändü acum consistoriulü episcopescü alü Pravilei cu consistoriulü, ce-lü ținea mitropolitulü nostru din Ardélü cu titorii și cu jurații observändü éráși următoarele deosebiri esențiale, și adecä:

1. Mitropolitulü nostru tracta causele curatü spirituale, în consistoriulü, ce-lü compuneau numai jurații, cari erau eschisivü din clerü.⁶⁾ Causele material bisericesci le pertracta în consi-

¹⁾ Cuvintulü consistoriü în isvöréle dreptului resăritenü nu se prea întrebuintézä. Érá cândü vine înainte însemnä de comunü cancellaria secretä a împäratului și nu consiliulü episcopului. Noi înse îl întrebuintämü în însemnarea de consiliü alü episcopului, fiindü că astăđi este tare usitatü. Cf. Acta concilii Chalcedonensis la Hardouin II. 68. Câte odatä consiliulü episcopului se numesce și *σύνδοχος*. Cf. Codia Curopalata op. cit. la exocataceli.

²⁾ În timpurile mai târđii erau numai diaconii, purtau înse cruce, din care causä se numieau *σταυροφόροι*.

³⁾ Zishman op. cit. pag. 216.

⁴⁾ Cf. Vehring »Kirchenrecht« pag. 570 și uu.

⁵⁾ Memorandulü Gherlanü din 1892 pag. 7.

⁶⁾ Mai susü pag. 129.

storiulă compusă din titori, cari erau și laici, ¹⁾ și din jurați, și câte odată și numai din titori. ²⁾

După Pravilă Inse episcopul tracta toate cauzele bisericesti fără deosebire cu consistoriul său compus numai din membri ai clerului.

2. Mitropolitul nostru numai pentru cauzele mai momentose chema la consistoriul pe jurații scaunului. ³⁾

După Pravilă Inse episcopul toate cauzele le pertracta cu consistoriul oficialilor săi, dintre cari trebuia să fie prezenți cel puțin doi sau trei. ⁴⁾

3. Consistoriul juraților din biserica noastră putea face cercetare și asupra mitropolitului însuși. ⁵⁾ Consistoriul episco-

¹⁾ Mai sus pag. 125.

²⁾ Mai sus pag. 125.

³⁾ Mai sus pag. 129.

⁴⁾ Cf. Zishman op. cit. pag. 219.

⁵⁾ Mai sus pag. 188.

Frați și surori.

De Iulio Diniz.

(Fine.)

Elu de necasă își smulgea părul și vărsa câteva lacrimi foarte amare. Dar apoi dispăru din jurul lui slăbiciunea acésta momentană. Inima i-se împetri de răsunare, gânduri rele îi trecură prin cap. . . . Elu se scula scuturându-se și grăbi în odaie. Acolo luă o pușcă dintr-un colț.

„Ce vrei să faci?” îl întrebă ulmitu José das Dornas.

„Este o bală de noapte monstruoasă și spurcată, tată, — am să o nimicesc, mai înainte de ce ar pute să facă pagubă.”

Parochulul i-se deșteptă atențiunea

„Vinătorea de noapte nu e bună, Pedro,” țise elu seriosu. „Mai bine e, să mai aștepte omul cu nimicirea, până apare sórele celu curat alu lui Dumneșeu, ca omul să pótă judeca, dacă óre ce este stricaciosu, ori numai gândim, că este așa. Păzește-te de pripire, fiul meu, asta îți sfătuesce unu om bătrân, care a vădutu ómeni nefericindu-se prin pripire.”

„Si apoi dacă se chiaru întâmplă câte odată, ca o vulpe să prindă vre-o găină, Pedrinho,” țise José das Dornas glumind, „acésta pagubă vomu pute să o suferim. Eú nu sunt amiculu vulpilor și dihorilor, a bună samă nu, dar și gadinile acestea încă voru să se sature, nu e dreptu, domnule parochu?”

Pedro răspuse la acestea numai cu unu risu amar și luându-și pușca pe uméru se depărta.

Parochulul numai decâtu își luă pălăria și vechiul său toégú.

„Sfinția ta te și duci?” țise José cu glasú tristú. Elu se bucurase din inimă, că pótă petrece o óra în conversare cu bunul parochu, și acum deodată își vede zădărniciu bucuria acésta.

„Trebuie să urmărescu pe ficiorul tu,” răspuse parochulul. „Cu ani înainte de asta și Danielsinho își găti o preumblare ca acésta, — și ea a avutú bune urmări, deși nici unulu n'amú cugetat'ó acésta. Ađi încă nu știu, cum se va sfârși lucrul, dar dacă tu, omule, te vei ruga bine, și de astădată toate le va întorce spre bine acea mână, de povățuirea căreia bucurosu amú dori să scăpămú câte odată, ca după aceea cu dorú ferbinte érá să ne prindemú de ea. Nópte bună, José! Domnulú întindă scutulú său preste tine și preste noi toți!”

În grădina celor două surori ședea Daniilú. Capulú Guidel se rázima pe uméru-lu, și mânilor éráu împreunate. El nu grăiaú nici unu cuvintú, căci limba omenéscă e prea sêrăcaciosă pentru a exprima cele mai înalte simțeminte.

Margarida mai trecu cu gândul ca în sború încă odată prin acelu intervalu de timpú, ce o despărția de ziua, în care murise mamă-sa. Cu nemărginită mulțămítă către Dumneșeu și către părintele Pereira trecu ea în inima sa pasú de pasú prin toate stățiunile suferințelorú sale. Ochiul i-se umplurá de lacrimi, nu de durere, ci de bucurie, că și-a ajunsú ținta.

„De ce plânge Guida mea?” întrebă Daniilú arătându-și picurulú caldu, ce căduse pe mâna lui.

„Pentru că suntú prea fericítă,” răspuse ea.

„Prea fericítă? — Nu, credú, că omul ar puté, să fie prea fericítu. Totdeuna rămâne în pocălulú fericirilú și câte unu picurú de amărăciune.”

„Spune-mi, care este picurulú celú amarú, ce-ți turburá acum fericirea ta și pe a mea?”

Daniilú suspină.

„Conștiința, că nu suntú deplinú vrednicú de tine. — Gândesce numai, tu din ziua, în care ne-amú despărțitú, și până astăđi m'ai iubitú mai departe cu credința neclătită; eú, în acéstu momentú dá-mi voe, să îți-o mărturisescú, dreptú, că am gânditú adese ori la tine, Inse să ținú tocmai din toate puterile la aceea, ce trebuia să-mi fie mai scumpú, — asta nu am'făcut'ó. Nu, nu-mi tăia vorba, iubita mea, eú voiú, să mă acuzú înainte ta cu totú francheța, voiú, să-ți mărturisescú, că nu m'am sfítitú, ca eú cu acea persónă, cu Francisca — —”

Margarida îi puse mâna pe gură.

„Tu nu puteai, să cugeți ca mine fără încetare la iubirea noastră, acésta o știu dela părintele Pereira, așa dar nici unu cuvintú mai multú despre acésta. Rămâi numai de acum pentru totdeuna alu meu, pe cum eú suntú a ta.”

„În veci alu tóu!” întări Daniilú, strângendú cu gingășie la inima sa pe iubita sa mirésă.

Clara s'a fostú retrasú încetú dela filigoria, unde ședea tinéra păreche. Ea se preumbla la lumina lunelú și se gândia în-

pesce din Pravilă Inse așa ceva îi era strinsú opritú, pre cum se va vedé mai târziu în tractatulú următoru, căci după Pravilă forulú competentú de a judeca pe episcopu era numai sinodulú provincialú.

4. Jurații și titori în biserica românească din Ardélú este mai multú decâtú probabilú, că în consiliile, ce le țineau cu mitropolitulú, aveau votú decisivú. Membrii consistoriulú episcopescú Inse după dreptulú orientálú alú Pravilei aveau numai votú consultativú.

De altá parte Inse în toate punctele aceste patru esențiali este depliná identitate între consistoriulú bisericei românești și între alú celei calvinesci din Ardélú în véculú 16 și 17.

Putemú deci în urma celor espuse până aci constata, că instituțiunea juraților și titorilor pe câtú este de neesplícabilá din punctulú de vedere alú dreptulú orientálú din Pravilă, pe atâtú este de ușorú esplicabilá din influența calviná.

grijată la gârgăunosulú de Pedro, care astăđi érá și-a întrelásatú visita îndatinată.

„De asta trébuie să se desvețe odată,” gândia ea întru sine. „Eú voiú ruga pe domnulú parochu, să i desameteșcă odată bine capulú.”

Ce e asta? — Ađi nu zăruie ceva prin tușú? —

Clarinha porni resolutá către o tufă de magnoliú încărcată de flori, nu departe de filigorie. Câtú de mare i-a fostú mirarea, cândú vădu acolo pe Pedro în genunchi, cu pușca în mâni, cu ochii înflăcărâți și mai ieșitú din capú de neîntrerupta pândire.

„Ei, Pedro, — ce faci tu aici?” întrebă fata, și atunci îi venirá în minte cuvintele lui Joao Semana cu privire la jalusulú din casa lui das Dornas.

„Pe cine aștepti aici?”

Pedro era mutú de mirare. Colo în angórie totuși auđia elu destulú de bine și acum șópte, și acum Clara se aflá fără de veste înainte lui cu față liniștită. „Eú, — eú voiam numai, să —” gângăni elu surprinsú.

„Rêu ai vrutú să fii, și rêu ești,” îl întrerupse ea, încrucisându-și frumoșele brațe preste peptú. „Tu te furișezi aici ca unu hoțú, ca să pândesci pe Clara ta. Este acésta frumosú, și am meritat'ó eú acésta?”

„Iubitá Clará.”

Clara se învîrti una pe călcăiu și i întorse spatele. În faptá ea era cevași mániosă, și schinteia asta de mánie din pedagogie rêu înțelésă o ațită, să lea fiacări, pentru ca la lumina lorú Pedro să-și vadă nedreptatea în totá mărimea ei. Pedro puse încetinelú pușca la o parte și se apropiá de ea, ca să-i cerșesca iertarea. Elu își deschide gura, ca să rostésca o cuvintare de scusă și esplicare aménunțită, cândú chiarú înainte piciorilorú lui se aședá o umbrá latá. Plinú de furie se întorce Pedro.

„Așa dará totuși unu bărbatú la tine, Claro,” esclamá elu. „Nu m'am înșelatú! — A, domnulú parochu — — —”

„Dumneșeu cu voi!” țise parochulú cu glasú liniștitú, tinđendú Clarei mâna. „Nu permite senhor Pedro, ca unu tutorú să cerceteze copiii, cari suntú dați în grijea lui? — Une ori se pare totuși, că e de lipsă a lua în apărare pe bietele copile în contra nebuniei unui omú lute și nesocotitú. Pedro, Pedro, — să știu odată pentru totdeuna, că neîncrederea este unu sclavú, care în urmă sugrumá pe domnulú său! Clara stá mai pe susú de ori-ce bănuelá, dar chiarú și dacă

na ar fi așa, totuși ar trebui să încredințezi lui Dumnezeu, să întărești bănușla ta, era nu să aduci prin pripierea ta durere nespūsă preste tine și preste ai tăi."

"Îmi voi da silință, să mă scap de scāderea mea," diše Pedro după o paușă, "Inse Sfinția ta să întreb pe Daniil, cā ore nu a primit el aqī cātrā sarā o scrisore de aici."

Clara isbucni în hohot și alergă la filigorie.

"Danielsinho," strigă ea vesele, "vino lute, domnul părinte are să te întrebe de ceva."

Daniil păși înainte cu Margarida. Elă o conduse înainte părintelul Pereira și diše mișcat:

"Binecuvîntă legătura noastră, părintele meu, binecuvîntă-mă mai ales pe mine, ca să mă pot arăta vrednic de fericirea, ce mi-a dăruit-o Dumnezeu."

"Margarido, — tu? — Danielsinho, fērtă-mē!"

Daniil prinse mânăle fratelului său și le scutură cu bucurie.

"Să fii fost tu în locul tău, abia ași fi făcut altcum, Pedrinho."

"Mă rog de iertare, domnule doctor, așa ceva n'asți aștepta dela tine," diše parochul amenințându cu degetul. După câteva clipite de tăcere părintele Pereira își ridică mânăle cātrā ceriu dișend:

"Deodată cu multămita, ce Ți-o aduc, o Dumneșeule, pentru grija de acești prunci, mă rog, să le împarți grația ta, ca ei comuniunea familiară întemeiată de Tine totdeauna să o venereze, căci numai așa vor pute ei să-ți servescă Ție, pe cum bătrânul Țeu servă doresce spre gloria Ta, ca să se înaltime pretutindenea, unde numele Țeu se laudă de buze creștine."

Sopora.

Bibliografie.

Explicarea legii despre mandatele de plătire (art. de lege XIX. din anul 1893), este titlul unei broșuri foarte folositoare, menite de a lăși cunoștința legii despre "Mandatele de plătire" între acei cărturari, cari nu se ocupă cu studiarea legilor mai de aproape. Atragem atențiunea cetitorilor asupra broșurii de mai sus, care dă deslușirile necesare privitor la această lege, fiindu provădută explicarea și cu formule. Broșura a apărut în "Institutul Tipografic" din Sibiu, ér autorul e dñu Dr. Ioan Ivan advocat în Mediaș. Prețulu 40 cr.

"Rândunica" Nr. 26 a apărut cu următorul sumariu: *Poetiloră*, de I. Demetrescu; *În necunoscută*, de Gr. Mărunțean; *Ci pōte 'n darn*, de T. Bocancea; *Profesorulă Iordache*, de Marg. Moldovan; *Ună zimbetă*, de Ioan Scurtu; *Teorema lui Pythagora*, de Castelnovo-Cādea. — Rămurele: *Impresii de călătorie*, de Ilie din Urșeu; *Felurite*, de * * *.

"Vatra" urulă 24 a apărut cu următorul sumariu: *O familie domneșcă în esită*, de Neculai Iorga; *Thanatos* (poesie), V. D. Păun; *Mara*, de Ion Slavič; *Ostrovă senină* (poesie), de Ioan Moța; *Sorbona* (Tipuri bucureștene), de St. Basarabean; *Supărată* (poesie), de Ioan Moța; *Doi prietini*, de A. L. Keillando, traducție de Em. Florescu; *Gospodărie romană*, de T. Conta; *Hassan pașă* (poesie), de G. Coșbuc; *Amintiri*, de A. G. Olteanu; *Ochii șerpilor și ipnotismulă*, de G. Vasiliu; *Săve din popor*, de D. Stăncescu; *Felă de felă*, de * * *.

Ilustrațiile: *Nori de vară*; *Năvălirea Hunilor*; *Perrieta*; *După balu*; *Mama chinuită*; *Tōmna târziu*; *Tovarăși de lectură*.

Chiaru acum a apărut de sub tipari și se află de vinzare la tipografia seminarială

Euchologiu

edițiunea a dōua, revădută după originalul grecescu și îndreptată în modu însemnat. Formatu 8° mare pe 552 pagine, pe hārtie velină, tipari frumoșă în negru și roșu. — Prețulu nelegatū fl. 2.60, era legatū în peletare fl. 3.80. 4)

4) În Nr. 22 din erore s'a tipari prețulu fl. 2.50 și 3.50.

A apărut de sub tipari Octolohul cālt mloș edit. III. Blașu 1892 și se află de vinzare la tipografia seminarială nelegatū cu prețulu de 80 cr. v. a., legatū cu cālcāru de pānză cu 95 cr. v. a. Legatū dimpreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Totū acolo se mai află:

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oială 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului provincialu al dōloa, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Idturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legatū în piele 3 fl. 20 cr.

Decretele Conciliului provincialu primu edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Istoria universală bisericescă - de Dr. A. Grama. Blașu 1881 broș. 3 fl.

Apostolară, folio, crudo fl. 4.40, legatū în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Istoria particulară a bisericeii unite de Dr. A. Grama broș. 1 fl. 50 cr.

Testamentul și Litterele fundatiōnale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolitu gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașu Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blașu 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blașu. Se află de vinzare la Administrația "Unirii". — Prețulu: 10 cr., cu partă postală 15 cr.

Au apărut din "Biblioteca Unirii"

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericeii romānesci unite, studiū apologeticu din incidentul invecțivitoră "Gazetel Transilvaniei" și a dñu Nicolau Densușanu asupra Mitropolitului Vancea și a bisericeii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețulu 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețulu 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Posta redacțiunii. P. On. D. I. V. în Hidig. Listele din cestiune au întârziat din causa imbulșăli de material. Se vor publica în numeril proximi.

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Victor Szmigelski.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscință pre Veneratulū Clerū greco-catolicū,

cā precum și până acum iadū asupra-mi gatierea de iconostase, amvōne, altare

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine:

Cu proiecte colorate servescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au cāstigatū recunoscere deosebită, si tōte mă îndreptășescū la sperarea, cā Veneratulū Clerū mă va împartăși ocașional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea sē va îndreptă totū-deauna intr'acolo, cā și de aci înainte se meritū renumele celū bunū, care mi-lam cāstigatū până acum.

Prin tarifalū de zone dispārēndū departările, prin acōsta capacitatea de concurență mi-sa mārītū.

Rogāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. biseric.

(8) 46—52

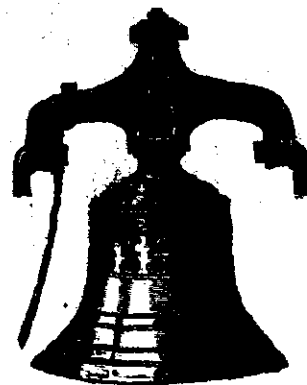
Turnătoră de clopote și de metale a lui ANTONIU NOVOTNY

în

(2) 25—26

Timisiōra-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelorū nouē, precum la preturarea clopotelorū stricate, mai departe spre facerea de clopotiri întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, în fiesce care mārime provădute cu ajustari de ferū bātută construite spre a întorce clopotele cu usurintă în ori ce parte, îndată ce suntū bātute de o lature, prin ceea ce suntū mātuite de a se strica.

Cu deosebire recomandă de elū inventatele și de mai multe ori premiatele

Clopote patentate găurite,

cari au unū tonū mai intensivū, mai limpede, mai plăcutū și cu vibrare mai voluminosă decâtū clopotele turnate după sistemul vechiū, cātu unū clopotu patentatū de 300 kg. este egalū în tonu cu unū de 400 kg. turnatū după sistemul vechiū.

Mai departe se recomandă spre facerea de scaune de fieru bātutū de sine stătătoare, spre preadjustarea clopotelorū bețrāne cu corōne de ferū bātutū. ca și spre turnare de clopote pentru orolōge și de tōce din metalu. Clopote în greutate de 300 kg. și mai josū se află tot-deauna în magazinū.

Prețurante ilustrate se trimittă gratis și franco.

